

## จิตมหัศจรรย์

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ออกบวชแสวงหาอยู่แล้ว ไม่มีสิ่งที่มีห้ศจรรย ในโลกนี้มีอยู่ ไม่มี ออกไปแสวงหากับเจ้า  
ลัทธิต่างๆ เห็นใหม่ เจ้าลัทธิต่างๆ ที่เป็นศาสดาสอนอยู่แล้ว สอนถึงความสงบของใจใจ องค์  
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไปศึกษาเล่าเรียนกับเจ้าลัทธิต่างๆ เพราะว่าความเข้าใจของผู้ที่  
ออกหาโมกขธรรม ออกหาสัจจะความจริง ก็ต้องหาสิ่งที่ว่าสะดวก สิ่งทีสะดวกสบาย สิ่งที่มีคน  
ค้นคว้าอยู่แล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เข้าไปศึกษาเล่าเรียนกับเจ้าลัทธิ  
ต่างๆ ทำความสงบเข้ามาได้ๆ จนสุดท้ายภาพเทวิล เหาะเหินเดินฟ้าได้ ในพระไตรปิฎกว่าไว้ ก่อน  
พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ตอนพระพุทธเจ้าประสูติออกมา ภาพเทวิลอยู่บนพรหม ผู้วิเศษระลึกชาติได้  
๔๐ ชาติ ระลึกอดีตได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ เห็นใหม่ ๘๐ ชาติ นั่นน่ะภาพเทวิล อยู่ใน  
พระไตรปิฎกบอกไว้ว่า ก่อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติออกมา ใจ จุดอยู่บนพรหม  
ทั้งๆ ที่ทำคุณวิเศษขึ้นมาได้

จิตนี้สงบเข้ามา พอจิตนี้สงบเข้ามาๆ จนมีพลังงาน พลังงานอันนั้นส่งออกไป ส่งให้ขึ้น  
ไปอยู่บนพรหมนั้น พอพระพุทธเจ้าประสูติออกมา พวกพรหมมาอนุโมทนากันใจ ขึ้นไปจนถึง  
สะท้อนถึงภาพเทวิล ว่าสิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้น เห็นใหม่ พระพุทธเจ้าประสูติ สิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้น  
แล้ว ประสูติเกิดขึ้น ออกลงมาดู ลงมาดูพระเจ้าสุทโธทนะเคลื่อนลูกออกมา ให้เอาลูกออกมาดู ให้  
ภาพเทวิลดู เพราะเป็นพราหมณ์ผู้ที่ยั่งในไตรเวทย์ เป็นผู้วิเศษที่ใครก็ต้องนับถือ แล้วมีความรู้  
มากไป เอามาให้ดูนะ

ดีใจ ดีใจว่าพระพุทธเจ้าเกิดแล้ว ตัวเองเหาะเหินเดินฟ้าขนาดนั้นได้ แต่ไม่สามารถชำระกิเลสได้ คนที่ไปจุติบนพรหมได้ มีคุณวิเศษขนาดนั้นนะ ดีใจมาก แล้วก็ร้องไห้เลยนะ ดีใจที่ว่าพระพุทธเจ้าเกิดแล้ว แต่เสียใจว่าตัวเองไม่ทันเวลานั้น เห็นไหม นั่นนะ จิตที่เป็นคุณวิเศษอยู่ มีพลังงานอยู่ขนาดนั้น แต่ไม่สามารถชำระกิเลสได้เพราะไม่มีวิธีการไง เพราะไม่มีวิธีการ ทำความสงบเข้ามาๆ นี่มีคุณวิเศษขนาดนั้นยังไม่รอด แล้วอย่างนี้จิตที่มหัศจรรย์อยู่ในอะไร

สิ่งที่มหัศจรรย์ ธรรมชาติที่มหัศจรรย์อยู่ในจิตนั้น จิตนั้นขึ้นมาก่อน จิตนั้นไง จิตนั้นเคลื่อนไป จิตนั้นเคลื่อนไป จิตนี้ตายแล้วเกิด ตายแล้วเกิดอยู่ในจิตนั้น นั่นนะ สิ่งที่มหัศจรรย์อยู่ในจิตนั้น คุณวิเศษก็อยู่ในจิตนั้น จิตที่ยังเป็นปุถุชนอยู่ จิตที่ยังมีกิเลสอยู่ กิเลสฝังอยู่ในตัวนั้น จิตนี้ต้องเคลื่อนไป ต้องตายไป ตายเกิดๆ ไม่มีที่สิ้นสุด จิตนั้นยังเป็นไปตลอดเวลา การเกิดการตายวนเวียนในวัฏฏะ ถ้าไม่มีสิ่งที่เข้าไปแก้ไข ไม่มีสิ่งที่รู้ รู้ได้อย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแล้วออกแสวงหาโมกขธรรม ไปศึกษากับผู้ที่ว่าเขารู้สิ่งนี้มาก่อนซะไหม เขาก็สอนสิ่งนี้มาก่อน สอนทำความสงบเข้าไปๆ แล้วเขาก็มีพลังงานในใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเป็นผู้วิเศษที่ารู้สิ่งต่างๆ ออกไปข้างนอก รู้ไปหมด แต่ไม่รู้จักตัวเองไง ไม่รู้จักสิ่งที่ว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา อยู่ในหัวใจของตัว เห็นไหม เขารู้จัก รู้จักข้างนอกหมด แล้วคนก็คนนับถือกันเป็นเจ้าลัทธิต่างๆ

จิตดวงนั้นมีพลังงานเฉยๆ แต่ไม่มีมรรคอรียสัจจัง เพราะมรรคอันนี้ยังไม่เกิดขึ้นมา เจ้าชายสิทธัตถะออกแสวงหาเรียนอยู่กับเขา เรียนกับเขามากก็ได้มาสิ่งที่ว่าความสงบนั้นได้มาสูงสุด จนอาหารดาบส อุทกดาบสรับประทานว่างค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้จบวิชาการของเขา ควรจะอยู่กับเขาเพื่อจะสอนลูกศิษย์ต่อๆ ไป แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสะสมบุญญาธิการมาก จะต้องเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยเฉพาะสถานเดียวไง นี่ใจเอกบุรุษที่เกิดขึ้นมาในโลกนี้ไง แล้วธรรมชาติที่สิ่งมหัศจรรย์ต้องให้บุคคลอย่างนี้มาคั่นคว่าไง คั่นคว่าเข้ามา ต้องคั่นคว่าเพราะอะไร

เพราะว่าการเกิดมานี้ก็กิเลสพาเกิด เจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาก็มีกิเลสมา เห็นไหม มีกิเลสมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แต่บุญญาธิการสะสมมา สะสมมาจนพอตรัสรู้แล้ววางธรรมไว้ ธรรมถึงได้บอกไว้ไงว่า ถ้าจะสร้างสมบารมีมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ต้อง ๑๖ อสงไขยแสนมหากัป ๘ อสงไขย ๔ อสงไขย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สร้างสมบารมีมา ๔ อสงไขย ความที่สร้างสมบารมีมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ยิ่งว่าสร้างสมบารมีมาก แล้วออกไปแสวงหาโมกขธรรมอย่างนั้น ก็ยังศึกษาเล่าเรียนกับทางอื่นก่อน เพราะว่าเวลาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์นี้บุญญาธิการหรือสิ่งที่สะสมมาขนาดไหนมันก็สิ่งที่สะสมมา เพราะไม่มีใครรู้ไง สิ่งที่ไม่มีใครรู้ก็เป็นปัจจุบันธรรมที่เป็นมนุษย์นี้ใช้ใหม่ มนุษย์นี้ก็ต้องแสวงหาสิ่งที่มีอยู่เฉพาะหน้า สิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า สิ่งที่ได้รับอยู่นี้มนุษย์ก็แสวงหาสิ่งนั้น แต่บุญญาธิการของแต่ละดวงใจนั้นไม่มีใครสามารถหยั่งรู้ได้ ก็ต้องแสวงหากันไปเฉพาะหน้านั้นก่อน

นี่ใจมนุษย์สมบัติ เกิดเป็นมนุษย์นี้ถึงว่าประเสริฐ ประเสริฐตรงที่ว่า มีสิ่งที่ว่าให้มีคุณและโทษ คือว่า คุณหมายถึงว่า มนุษย์สมบัตินี้มีคุณมาก โทษของมันก็คือว่าเป็นปัจจุบัน มนุษย์สมบัติมีขั้น ๕ ใจ มีธาตุ ๔ และ ขั้น ๕ ธาตุ ๔ และ ขั้น ๕ ศึกษาไปเล่าเรียนไปตามปัจจุบันนั้น การเกิดมาเป็นมนุษย์ถึงว่าเป็นอิสรเสรีภาพที่จะทำคุณงามความดีกันได้ แต่เพราะมีบุญญาธิการสะสมมานั้นจะต้องดิไปฝ่ายเดียว ทั้งๆ ที่เกิดมาสหชาตินะ ผู้ที่เกิดร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นสหชาติทั้งหมด แต่ก็ยังแสวงหาดิ้งไว้เพื่อจะต้องการให้เป็นจักรพรรดิ ถึงว่าพยายามสะสมไว้ พระเจ้าสุทโธทนะก็ลูก พ่อกับลูกใช้ใหม่ พ่อก็ต้องการให้ลูกนั้นอยู่ข้างตัวตลอดไป แต่ลูกก็เกิดมายังเด็กนัก ยังด้อยปัญญา ก็ต้องอยู่ในการปกครองของพ่อ ก็ต้องหมั่นเวียนไป

แต่ด้วยบุญญาธิการอันนั้นที่สะสมมา นี่จิตถึงว่าเป็นการยืนยันว่าการตายการเกิดจากจิตดวงที่เกิดตายๆ มานี้มันสะสมมา มันเป็นเรื่องที่น่าจะสลัดสังเวชใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ววางไว้ ถึงจะรู้ ถ้าไม่มีใครวาง ไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นแบบเจ้าลัทธิต่างๆ ที่ว่าจิตแค่สงบตัวลง ระลึกชาติได้ก็ระลึกชาติได้เหมือนกัน แต่ไม่สามารถจะหาทางออกอันนี้ได้ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีเพราะสร้างสมบุญญาธิการมาจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยแน่นอน นี่ก็คือสิ่งที่ประเสริฐที่สุด แล้วก็แสวงหาจนออกไปได้ จนวันเพ็ญเดือน ๖ ที่ว่าวันที่หาความจริงพบใจ นี่ความมหัศจรรย์เกิดขึ้นจากการหาความจริงพบใจ

สิ่งที่หาความจริง เห็นใหม่ บุปเพนิวาสานุสติญาณ นั้นนะญาณหยั่งไปในอดีตทั้งหมด บุปเพนิวาสานุสติญาณ ญาณหยั่งไปในอดีตไม่มีที่สิ้นสุด นี่การมายืนยันกันกับที่ว่า ๑๖ อสงไขย ๘ อสงไขย ๔ อสงไขย นี่จิตนี้ไม่มีที่สิ้นสุด การตายการเกิดนี้ไม่มีต้น ไม่มีปลาย จิตนี้สะสมมาโดยตลอด บุปเพนิวาสานุสติญาณ จดอุปปาตญาณนี้ไปอนาคต ตายแล้วเกิดไปไหน ตายแล้วเกิดไป

ไหน แม้แต่ภาพเทวโลกี่รู้ไว้อยู่ก่อนแล้ว แต่รู้ได้ขอบเขต ๔๐ รู้ได้ขอบเขตขนาดไหน นี่ผู้วิเศษเขารู้  
รู้ในคุณวิเศษ

นี่เหมือนกัน บุปเพนิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณนี่ก็เป็นคุณวิเศษ เป็นคุณวิเศษแต่มา  
ยืนยันในหลักของศาสนาได้ คุณวิเศษที่ตรงไหน เพราะว่าไม่เป็นการชำระกิเลส ย้อนไปในอดีตก็  
ดึงกลับมา ส่งไปอนาคตก็ดึงกลับมา ไม่ใช่ปัจจุบันธรรม นี่เกิดเป็นมนุษย์เป็นปัจจุบัน แต่ก็ยังย้อน  
อดีตอนาคต ความคิดเรายังชานไป ยังส่งไปในอดีตอนาคต มันยังคิดย้อนไปย้อนมาอยู่ มันไม่เป็น  
ปัจจุบันธรรม กลับมาสิ้นสุดกันที่ปัจจุบันคือจิตดวงที่เป็นมนุษย์นี่ไง

อาสวักขญาณ อาสวักขัย อาสวะที่ปกปิดหัวใจอยู่ พอเปิดเพิกอันนี้ออก เพิกอาสวักข  
ญาณ เพิกกิเลสออกไป กิเลสคือ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา อวิชชาปกคลุมจิตอยู่ เห็นไหม จิตที่เป็น  
จิตตัวที่ว่าจะเกิดตายๆ อยู่ นี่ เพราะมีสิ่งนี้พาให้เกิดให้ตาย สิ่งนี้พาให้เกิดให้ตายมันถึงว่าต้องเกิดต้อง  
ตายไปตลอด เพราะมีสิ่งนี้ปกคลุมอยู่ สิ่งนี้ปกคลุมอยู่ก็หมุนเวียนไป หมุนเวียนไป ในวิถุนมันก็  
ตายเกิดๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

๑๖ อสงไขย ๘ อสงไขย ๔ อสงไขย นั่นเป็นที่การสะสมบุญญาธิการมาตลอดของจิตดวง  
นั้น แล้วอย่างพวกปฤชชน หรือผู้ที่ปฏิบัติอย่างเรา จิตนี้เกิดตายๆ มาขนาดไหน มันสลดสังเวช ต้อง  
ย้อนกลับมาตรงนี้ไง ย้อนกลับมาที่เรา จิตนี้ก็ต้องเกิดต้องตายเหมือนกัน เหมือนกันกับจิตทุกๆ  
ดวง มันเป็นธรรมชาติ สิ่งนี้เป็นธรรมชาติ เป็นสัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมเป็นแบบนี้ จิตเป็นแบบ  
นี้ การเกิดการตายเป็นแบบนี้ เป็นแบบนี้เพราะมีอวิชชาปกคลุมใจอยู่

อวิชชาปกคลุมใจอยู่ แล้วไม่พบกับยาใจ ไม่พบกับธรรมะที่เป็นสิ่งที่มหัสจรรย์ใจ ธรรมะ  
เป็นสิ่งที่มหัสจรรย์ เพราะเข้าไปเพิก อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ออกจากใจ เห็นไหม ออกจากใจ  
ทั้งหมด ถึงเป็นธรรมขึ้นมา พอเป็นธรรมขึ้นมาก็เห็นสิ่งนี้ไง มันต้องมีเหตุถึงจะมีผล เพิกเหตุ  
ออกไปทั้งหมด ผลอันนั้นเกิดขึ้นมาเป็นวิมุตติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ้นออกไป ถึง  
ย้อนกลับมาดูดวงใจทุกดวงใจที่พาเกิดพาตายอยู่นี้ จิตดวงนี้ยังต้องเกิดต้องตายอยู่ มันเป็นสิ่ง  
ที่มหัสจรรย์

จากสิ่งหนึ่ง เพราะเราเห็นแต่มนุษย์ๆ นี่ เราดูแต่มนุษย์สมบัติ ร่างของมนุษย์ใช้ไหม แต่ไม่  
เคยดูหัวใจที่เป็นมหัสจรรย์ในกลางหัวอกของมนุษย์นี่ไง หัวใจที่เป็นเราๆ นี่มันพาเกิด เพราะ  
มันมีอวิชชาถึงได้พาเกิดเป็นเรา ที่เรามาตั้งอยู่นี่ก็เพราะว่าอวิชชามันพาเราเกิดมา พอมันพาเกิดมา

มันถึงว่าเป็นสิ่งที่ปกปิดเราไว้ไง เราไม่รู้สิ่งนี้เลย เราเห็นว่าเราเกิดมานี้ก็เป็นเราๆ แล้วถ้าไปเกิดเป็นภพชาติอื่น ภพชาติอื่นเกิดเป็นเทวดาก็ชั้น ๕ เกิดเป็นพรหมชั้นเดียว ระหว่างชั้น ๑ ชั้น ๔ กับชั้น ๕ นี่มันต่างกัน ต่างกันอย่างไร? ต่างกันว่ามนุษย์นี้มีร่างกายเป็นรูป นี่ถึงว่าเป็นธาตุ ๔ กับชั้น ๕ เวลาชั้น ๕ มันทำงานรวมไป มันอยู่ในความทุกข์ความโศกอยู่ตลอดเวลาไป

ความทุกข์ความโศกของเรานี้มันเป็นทุกข์จรมานะเลยๆ มันไม่ใช่เรื่องมหัศจรรย์ใดๆ เลย สิ่งที่มาทุกข์คืออวิชชามันปกคลุมใจไว้ ปกคลุมใจของเรา เราไม่รู้เรื่อง เราต้องเกิดต้องตาย ต้องไปแสวงหา ต้องไปประสบพบเห็นกับความทุกข์ที่ทุกข์เราผจญอยู่นี้ตลอดไป ฟังดูสิ ฟังที่ว่าเราจะต้องผจญกับสิ่งที่ว่าเราเบื่อหน่ายแสนเบื่อหน่ายนี้ ความทุกข์อยู่ที่ในหัวใจนี้มันก็ทำให้กอดคอเราจนให้เรานั่งละเมอเพื่อพัก จนเลือดตกยางออก ถ้ามันเป็นไปได้นะ

เห็นว่า อวิชชาปุจฉา สงขารา จุงจุมูกลากเราไป ความคิดที่ไม่รู้เรื่องมันพาเรา อวิชชาคือความไม่รู้ไง ความไม่รู้ เห็นไหม ไม่รู้ในอะไร? ไม่รู้ในสัจจะความจริง แต่รู้ในภพชาติของตัวเอง เพราะอวิชชานี้เป็นเจ้าวัฏจักร สิ่งที่เป็นเจ้าวัฏจักรจะแสดงตนนั้นมันไม่ออกทำงานเอง เพราะอวิชชาถือเป็นคนโยบาย ผู้ควบคุมนโยบาย ผู้บริหารสูงสุดองค์กรนั้น ควบคุมองค์กรนั้น ผู้ที่กำหนดคนโยบายอย่างเดียวอยู่หลังจาก ไม่เคยเห็นตัวอวิชชา

อันนี้ก็เหมือนกัน องค์กรไหนก็คือองค์กรเรา องค์กรมนุษย์ องค์กรของสัตว์โลก สัตว์นี่คือหมู่สัตว์ มันควบคุมถึงว่าเวียนตายเวียนเกิดใน ๓ โลกธาตุ จิตดวงนี้ยิ่งกว่าองค์กรอีก เพราะว่าถ้าสะสมรวมกัน รวมกับภพชาติที่เกิดขึ้นมานะ รวมภพชาติที่เราตายเกิดๆ มานี้มันมีสติมากกว่าองค์กรใดๆ ทั้งสิ้น มันจะมีการเกิดการตายนับสถิติไว้เป็นแต่ละชาติ แต่ละคนๆ แล้วแต่ละชาติไหนเป็นคนหนึ่งมารวมกันแล้ว ประชากรมันจะมีมากกว่าประเทศไทย มากกว่าสิ่งใดๆ มากกว่าหมด เพราะจิตนี้เป็นอสงไขยๆ ไม่มีที่สิ้นสุด มันจะองค์กรขนาดไหน มันโดนปกคลุมไว้ด้วยอวิชชาอันนี้ นั่นสิ่งที่อวิชชาอันนี้มันถึงทำให้เราเกิดมาเห็นไหม อันนั้นเป็นผู้กำหนดคนโยบาย กำหนดคนโยบายคือสิ่งที่กำหนดให้เราเกิดเราตายไป มันถึงมองไม่เห็นความกำหนดคนโยบาย เห็นแต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติงาน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติงานคือความทุกข์หยาบๆ นี่ ความทุกข์ในชีวิตเรานี้ ความทุกข์ในการที่ว่าเราต้องผจญภัยกับสิ่งที่เราไม่พอใจ เราผจญภัยกับสิ่งนี้ เราผจญ เห็นไหม

ทำไมถึงว่าเราผจญ เพราะเราไม่พอใจ มันเป็นตัวหาความทะยานอยากทั้งหมดเลย นี่ทุกข์จรมานะ ทุกข์จรมานะเรายังกำจัดทุกข์จรมานะไม่ได้ ถ้าเรากำจัดทุกข์ที่จรมานะในหัวใจของเรา เรากำจัดสิ่งที่

เราประสบเข้าไปในสังคมที่เราไม่พอใจ เราไม่สามารถเบี่ยงเบนสิ่งที่ว่ามันขัดขวางใจของเรา มันก็ทำให้ใจนี้ฟุ้งซ่านตลอด

ใจนี้ถูกเป็นไฟ เหมือนกับไฟได้เชื้อแล้วไม่เคยมอดไหม้ เห็นไหม ไฟได้เชื้อใจ แล้วไม่เคยมอดลงเลย นี่มันทุกข์ ๒ ชั้น ๓ ชั้นนะ ทุกข์จาก อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ผู้ที่กำหนดนโยบายให้เราเกิดเราตายนี้ เราก็ต้องก้มหน้ารับกรรมอันนี้ไปโดยที่ว่ามีไม่มีการต่อกรใดๆ ทั้งสิ้น เราไม่สามารถจะต่อกรหรือโต้แย้งกับสิ่งที่ว่ากำหนดนโยบายสิ่งที่ให้เป็นไป เห็นไหม เจ้าวัฏจักรมีอำนาจขนาดนั้นนะ แล้วธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำไมไม่ให้สิ่งที่เป็นมหัสจรรย์ ธรรมสิ่งที่เป็นมหัสจรรย์เข้าไปรื้อถอนหรือชาติอันนี้ได้

นั่นคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นครูเป็นศาสดาของเราเท่านั้น เรายังเป็นแค่ปลายอ้อปลายแฉม เป็นแค่เม็ดตะนอย เป็นแค่สัตว์โลกตัวหนึ่งใจ เป็นผู้ที่ไม่มีอำนาจวาสนาที่จะก้าวไปไม่ถึงนั้น มันถึงได้ง้อเปลี่ยเสี่ยา ไม่มีอำนาจวาสนา ไม่มีกำลังใจ ไม่มีการก้าวเดินของใจ ไม่มีการทำให้ลุกขึ้นองอาจกล้าหาญ ในพญากับแค่ทุกข์หยาบๆ จากผู้ประพฤติปฏิบัติ คือขั้น ๕ เท่านั้นเอง

อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา นี่เป็นเจ้าวัฏจักร เป็นจิตหนึ่ง แล้วขั้นที่เกิดเป็นมนุษย์นี้มีขั้น ๕ ที่ควบคุมใจอยู่นั้น ขั้นเท่านั้นกระเพื่อม ขั้นเท่านั้นทำงาน ขั้นเท่านั้นทำให้เราทุกข์ร้อน ขั้นคือความพอใจและไม่พอใจของเรา สัญญาความจำได้หมายรู้ สังขารความปรุงความแต่ง นี่คือผู้ปฏิบัติเท่านั้น ผู้ที่ปฏิบัติทำให้เราเร่าร้อนอยู่ที่นี่ เรายังไม่มีสามารถแม้แต่อำนาจเด็ดๆ อำนาจของกิเลสที่ว่าปลื้มก้อยแค่ตัวเอง เรายังไม่สามารถต่อสู้หรือขัดขวางการดำเนินงานของเขา

สิ่งใดก็แล้วแต่ที่เขาดำเนินงานอยู่ คือเขาใช้งานอยู่ตลอดเวลา การใช้งานอยู่ตลอดเวลา มันต้องคล่องแคล่วไหวใหม่ ความคล่องแคล่วของกิเลสเกิดขึ้นในหัวใจของเรา มันมีแต่ความเผาไหม้ใจของเราไหม้ มันทำใจเราให้เร่าร้อน ทำใจให้เราเผาไหม้ เราไม่ได้กำหนดต่อสู้กับสิ่งนั้นเลย เราไม่ได้กำหนดต่อสู้กับสิ่งที่ว่าขั้น ๕ ทำงานในตัวของเรา ทำให้ใจนี้ฟุ้งซ่าน เห็นไหม ไม่ได้กำหนดใจต่อสู้เลย

ธรรมเกิดขึ้นจากใจดวงนั้น เพราะอวิชชาปกคลุมอะไรอยู่? อวิชชาปกคลุมหัวใจอยู่ เห็นไหม หัวใจที่จะเข้าไปสัมผัสธรรมได้ ธรรมก็เกิดขึ้นอยู่ที่กลางหัวใจ ถ้าหัวใจนั้นเริ่ม เพราะมีเชื้ออยู่ มีเชื้อคือพลังงานที่จะต่อสู้กับสิ่งนี้ได้ เพราะใจเท่านั้น เพราะความคิดเท่านั้น เพราะขั้น

เท่านั้น เพราะปัญญาเท่านั้นถึงกิเลสกลัวสิ่งนี้ ถ้าไม่มีสิ่งนี้ ไม่มีความริเริ่มคิดออกมา แยกออกไป จากกิเลส แยกออกไปจากกุศล อกุศล

กุศลคือความคิดที่ฝ่ายดี ฝ่ายดีคือฝ่ายธรรม อกุศลคือฝ่ายชั่ว ธรรมก็เหมือนกัน ธรรม เริ่มต้นขึ้นมาก็เริ่มต้นแต่ว่าอกุศลกับกุศล เห็นไหม คนเกิดมาทุกคนต้องมีคำและขาวมาทุกคน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใน ๔ อสงไขย ก็ยังสะสมบุญญาธิการมา ก็มีความผิดพลาดมา เหมือนกัน ทุกดวงจิตเคยเกิดเคยตายในวัฏฏะ ในวัฏฏะคือในนรก จิตดวงนั้นต้องเคยตกนรก จิต ดวงนั้นเคยเกิดเป็นมนุษย์ซ้ำๆ ซากๆ จิตดวงนั้นได้เคยเกิดเป็นเทวดา เคยเกิดเป็นพรหม ฉะนั้น จิต ดวงนี้เคยผ่านวัฏฏวนมาทั้งหมด

ฉะนั้น พุดถึงวัฏฏวน พุดถึงวัฏฏวนนี้มันจะสยองใจ สยองใจหมายถึงว่าสิ่งที่ไม่อยากพบไม่ อยากจะเห็น มันให้แต่ความทุกข์มา ก็อยากจะปฏิเสธ แต่มันปฏิเสธได้ไหม ในเมื่อกรรมสร้างขึ้น มา กรรมสร้างขึ้นมา ผลวิบากมันต้องให้ผลไปโดยธรรมชาติของมัน ฉะนั้น ถึงต้องมีกรรมตัวมากด มาเบรกไว้ มาเบรกสิ่งที่จะเกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้นไป

พอจิตนี้พุดถึงการนึก แต่ถ้าจิตนี้ทำจิตของเราให้เป็นผู้วิเศษก็หยั่งรู้ได้ในอดีตชาติ ผู้วิเศษ นะ ทำใจให้สงบขึ้นมา มันจะย้อนกลับหรือถึงข้อมูลเดิมของใจได้ คือสัญญาที่การเกิดการตายแต่ ละภพแต่ละชาติ ที่มันย่อยสลายลงมาอยู่ที่ใจนี้ไง ถ้ามันรื้อภพหรือชาติด้วยวิธีการย้อนกลับไป จาก สยดสยของด้วยความคิดอย่างหนึ่ง จากทำใจถึงความสงบในการย้อนอดีตชาติอย่างหนึ่ง จากการทำให้ ความสงบจนสร้างมรรคสร้างผลขึ้นมา เห็นไหม การรื้อภพหรือชาติอีกอย่างหนึ่ง การรื้อภพหรือชาติ นี้ถึงเป็นความมหัศจรรย์ การตามรู้ตามเห็นด้วยคุณวิเศษอันนั้นมันเป็นการตามรู้ตามเห็นโดยสิ่ง ที่ว่าเป็นเจ้าลัทธิตูพิเศษสั่งสอนกันไว้ มันไม่มีมรรคอรียสังจัจขึ้นมาไง ตามรู้ตามถอนด้วยปัญญา ด้วยมรรคอรียสังจัจที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ ฉะนั้นต่างหากถึงรื้อภพหรือชาติ ได้

จิตดวงนี้มันสยดสยของเพราะสิ่งมันเคยเป็นไปอยู่ในวัฏฏวนนี้ วัฏฏะที่หมุนไป จิตดวงนี้เคย วนไปในวัฏฏวนนี้ อันนี้มันเป็นอำนาจาสนาของใจทุกดวง อำนาจาสนาหมายถึงว่ามันสะสม บุญญาธิการมา ถึงได้ไฝ่ดีไฝ่ใจ การไฝ่ดีหมายถึงการไฝ่กับธรรม ใจเริ่มเข้าเป็นธรรม จากการเข้าเริ่ม เป็นธรรม แต่ยังไม่เป็นธรรมเพราะกิเลสมันผลักไส ความที่ว่ากิเลสผลักไสเพราะกิเลสมันอยู่ใจ เหมือนกัน อวิชชาอุปจยา สงฺขารา อันนี้มันเริ่มต้นจากสิ่งที่ไม่รู้ นี่มันน่าสยดสยของตรงที่ว่าเริ่มต้น

เข้าไปนี่ มันสิ่งที่จะเป็นแรงต้านอยู่ คือเจ้าวัฏจักร การรื้อภพหรือชาติมันยาก มันยากตรงนี้ไง ยากตรงที่ว่าตรงนี้ แล้วนี่แค่กำหนดนโยบาย ยากด้วย ละเอียดอ่อนด้วย จนเข้าถึงไม่ได้

ความเข้าถึงไม่ได้ แต่ธรรมมหัศจรรย์ ธรรมที่มหัศจรรย์สะท้อนเลื่อนลั่นใน ๓ โลกธาตุมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักรขึ้นไปสะท้อนเลื่อนลั่นไปหมด อันนี้คือธรรมมาวูธ อวูธที่จะชำระกิเลสเกิดขึ้นแล้ว แต่เดิมมาภาพเทวิลขึ้นมา ภาพเทวิลมีชีวิตอยู่ ไม่มีสิ่งนี้ ถึงสยดสยองร้องห่มร้องไห้ว่าตัวเองมีอำนาจวาสนาได้พบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ยังไม่ได้ตรัสรู้ใจ ได้พบเจ้าชายสิทธัตถะที่ประสูติมา เพราะมีคุณวิเศษของใจของตัวเอง...รู้ รู้ว่านี่คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ประสูติแล้วแต่ยังไม่ตรัสรู้ ยังร้องห่มร้องไห้ถึงอำนาจวาสนาของตัวเอง

เขาสร้างสมคุณวิเศษของเขา สร้างสมสมาธิธรรม สร้างสมความสงบใจ ใจที่สงบ สงบไปสงบจนมีหลักมีเกณฑ์ มีพลังงานของใจขึ้นมา แต่ในเมื่อพลังงานนั้นเป็นพลังงานเฉยๆ ไม่ใช่เป็นพลังงานด้วยมีปัญหาการแยกแยะ ไม่ใช่พลังงานแล้วทำงานให้งานนี้ชอบ งานชอบ ความเพียรชอบ การค้นคว้าหาภพหาชาติ หาอดีตชาติที่ชอบ เห็นใหม่ ถ้าอันนี้ขึ้นมา ภาพเทวิล ก็ต้องไปได้ เพราะเขาใฝ่อยู่ แต่เขาใฝ่ ก็เหมือนเรา เราก็อใฝ่อยู่ เราอยากจะออกจากทุกข์ เราอยากออกจากทุกข์มาก เราเริ่มคิดว่าอยากจะทำ แล้วพอทำไปก็เจออุปสรรคตลอด อุปสรรคที่ว่าอุปสรรคมาตลอดของเรานี้ มันเกิดจากตัวนี้ เกิดจากอวิชชาที่กำหนดนโยบายนี้ เพราะเขาควบคุมใจของเราอยู่ เขาอาศัยหัวใจนี้เป็นเรือนของเขาอยู่

มันจะเกิดความโต้แย้งมาในหัวใจของเรา “เมื่อนั้นก็ได้” นี่หยาบๆ นะ เมื่อนั้น เมื่อนั้นเมื่อก่อนไง อำนาจวาสนาเราน้อย อันนี้คืออะไร นั่นนโยบายกำหนดมา ผู้นี้คือผู้ปฏิบัตินะเพราะมันหยาบมาก สิ่งที่ว่าหยาบๆ เพราะอะไร เพราะมันเป็นความคิด มันเป็นขั้นๆ เรายังไม่เคยเจอตัวของอวิชชาเลย เราได้แค่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติกำหนดเอานโยบายของเขามาประพฤติปฏิบัติ ก็มาทำให้เรานี้โง่งเง่าเต่าตุ่น ทำให้เราเชื่อ เราเป็นไป เพราะเราเชื่อเรา เราเชื่อแล้วนะนะ พอเราเชื่อแล้วนี่ พอเชื่อขึ้นมาก็ข่าอ่อนใจ

เชื่อขึ้นมาก็ข่าอ่อนเพราะว่าสิ่งที่จะเข้าไปทำลายกิเลส เราก็อเป็นความหวาดกังวลแล้วหนึ่ง พอจะเข้าไปทำลายนี้ สิ่งทีบอกว่เมื่อนั้นเมื่อนั้นมันก็เลยเข้ากันได้ สิ่งทีเข้ากันได้ไง เหมือนธาตุ เข้ากันด้วยธาตุ น้ำเข้ากับน้ำ น้ำมันเข้ากับน้ำมัน น้ำกับน้ำมันเข้ากันไม่ได้ อันนี้เป็นกิเลสกับธรรม มัน



จะเข้ากันไม่ได้ แต่เมื่อใจเรามีกิเลส ผู้ควบคุมนโยบายอยู่ข้างบน พอสั่งการลงมานี้มันเป็นธาตุเดียวกัน ธาตุของกิเลส กิเลสธาตุใจ

ความไม่รู้นี้ อวิชาคือความไม่รู้ สิ่งนี้ก็คือไม่รู้ที่เราจะทำแล้วเมื่อไรมันจะได้ มันเป็นการคาดการหมาย พอมันเข้ากันได้มันก็จุดกระชากลากไป ไปในสายทางเดียวกัน เราก็ล้มลุกคลุกคลานไป นี่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ว่าตัวเองประพฤติปฏิบัติอยู่ แต่ด้วยความไม่รู้ นโยบายของความไม่รู้ นโยบายของอวิชาแย็บออกมา แล้วผู้ปฏิบัติคือขั้น ๕ นี้ซ้อนไปๆ นี่สัญญาเกิดขึ้นก่อน ตามขึ้นมาหมุนเวียนไปๆ

ผู้ที่ปฏิบัตินี้ ปฏิบัติของใจ การทำปฏิบัติขึ้นมามันออกฤทธิ์ ความออกฤทธิ์คือความสุข ความทุกข์ ความที่เราเอา หัวใจฝ่อหัวใจเฉา นี่ผู้ที่ออกฤทธิ์ออกมา ฤทธิ์ก็เกิดขึ้นมาจากใจ อันนั้นเราก็รับทุกข์ไป เห็นใหม่ ว่านี่ทุกข์เล็กๆ ทุกข์ที่ทำให้ฟุ้งซ่านแล้วจิตใจฟุ้งซ่านไปเรื่อยๆ ฉะนั้นเราเกิดขึ้นมาเป็นนักปฏิบัติ ความมหัสจรรย์ของธรรม ธรรมนี้มีหัสจรรย์มาก ธรรมนี้สามารถชำระล้างได้ทั้งหมด กำจัดได้ตั้งแต่ อวิชาปจฺจยา สงฺขารา ถ้ากำจัดไม่ได้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เยี่ยมารได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระमारออกไปทั้งหมด

กิเลสฝ่ายมาร ธาตุขั้นเรามีคำกับขาว ธรรมะในหัวใจ อธรรมกับธรรม เราคิดเป็นธรรมๆ คิดเป็นธรรมๆ ธรรมกับอธรรมนี้อยู่ในหัวใจของเราตลอดเวลา นโยบายใครกำหนดใช้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก อวิชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญาณํ หมุนออกไป เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกอวิชาปกคลุมหมด เยี่ยพญามาร

“มารเอ๋ย เธอจะเกิดอีกไม่ได้แล้ว เพราะเธอเกิดจากความดำริของเรา”

แล้วอวิชาเกิดขึ้นจากอะไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา แต่หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นบอกว่าอวิชาเกิดจากฐิติจิต จิตที่มันเป็นจิตเดิมแท้ใจ จิตเดิมแท้ที่ว่าอวิชาปกคลุมอยู่ใจ ฐิติจิต จิตเบื้องต้น มันก็เข้ากับว่า “จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส” แต่ธรรมที่มหัสจรรย์นั้นมันพ้นจากนี้ขึ้นไป มันถึงว่าเป็นธรรมล้วนๆ อันนั้นขึ้นไป ธรรมล้วนๆ

นั่นนะ มันพาตายพาเกิด สิ่งที่พาตายพาเกิด เพราะปกคลุมไว้ จิตนี้มันถึงว่าตายๆ เกิดๆ มันเป็นความทุกข์ที่น่าสยดสยอง นำความทุกข์มาก อันนั้นความทุกข์มาก แต่ธรรมนี้ชำระล้างได้

หมดๆ นั่นเป็นครูอาจารย์ของเรา เป็นองค์ศาสดา เป็นผู้ที่ดำเนิน เป็นผู้ที่ว่าเราจะก้าวเดินตามองค์ศาสดาของเรา เห็นไหม แล้วที่ว่า หลวงปู่มั่นเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้สั่งสอน เป็นผู้บุกเบิกวิธีการขึ้นมาอีก เป็นผู้บุกเบิกเพราะว่า คำสอนทำให้เข้าใจ ทำให้ตัวเองมีความมั่นใจ

อวิชชาเกิดจากฐิติจิต เพราะอวิชชาก็เกิดขึ้นมาจากดวงใจดวงนั้นนะ ดวงใจดวงนั้น อวิชชาเกิดจากอะไร จะลอยฟ้าอยู่ที่ไหน อวิชชามาโดยที่ไม่มีเหตุไม่มีผลไม่ได้ สรรพสิ่งในโลกนี้ต้องมีเหตุกับผล มีเหตุกับผลต้องเกิดขึ้น เห็นไหม เหตุคืออวิชชา ผลละ ผลก็ให้ความทุกข์นะสิ ถ้าเหตุมันเป็นวิชาละ เหตุวิชาคือผู้รู้จริงใจ เหตุถ้าเป็นวิชา วิชาผลก็ให้เป็นความสุขสิ

แต่ตอนนี้เราไม่มีเหตุที่เป็นวิชา จากสมบัติเดิมของเรา เรามีเหตุจากวิชา จากพระไตรปิฎก มีเหตุวิชาขึ้นมาจากหลวงปู่มั่น จากครูบาอาจารย์ที่ว่าเป็นผู้ที่องอาจ ผ่านจากข้าศึกไปแล้วชี้แนะไว้ใจว่าสิ่งนั้นประสบได้จริง สิ่งนั้นมีอยู่ในดวงใจทุกดวงใจ คนที่เกิดมามีหัวใจ มีดวงใจทุกดวงใจ แต่ทุกคนมองข้ามไปหมดใจ

คนเกิดขึ้นมาแล้วบอกว่าเราเป็นมนุษย์มีแต่ความทุกข์ๆ มันพูดถึงแต่เรื่องของการเกิดเป็นมนุษย์ ภพของมนุษย์ แต่ลืมไปว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมา ดวงใจที่เกิดมาในมนุษย์นี้เกิดตายๆ มาแล้วไม่รู้สักเท่าไร ฉะนั้น การเกิดการตายที่บอกว่าเราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเป็นความทุกข์นั้น มันถึงว่าเป็นเศษเสี้ยวของจิตดวงนี้ จิตดวงนี้ซับซ้อนกับสิ่งที่ว่า เป็นทุกข์โศกเศร้า มันถึงขอกใจ ถึงเวลาคิดย้อนกลับไปแล้วมันถึงไม่ค่อยอยากจะ...ถ้าพูดถึงความทุกข์มันถึงขยะแขยง พูดถึงนี่มันถึงกลัวใจ มันไม่กล้าผจญภัยกับสิ่งต่างๆ เห็นไหม อันนั้นเพราะว่าใจนี้มันเคยเกิดเคยตายมามากมายมหาศาล แต่มันโดนปกปิดไว้ด้วยอวิชชา แล้วเกิดเป็นมนุษย์เราก็มองแต่มีแต่กายๆ กายของมนุษย์นี้ร่างกายของมนุษย์ เราถึงจะต้องย้อนกลับมา ย้อนกลับมาฟังธรรม

ธรรมนี้บอกว่า มนุษย์นี้ ๘๐ ปี เป็นของชั่วคราว แต่จิตที่ว่าเป็นของแท้ที่พาเกิดพาตายอยู่นั้น ต้องชำระสะสางกันตรงนั้น ต้องทำจิตตรงนั้นให้โปร่งใส จิตดวงนั้นโปร่งใสขึ้นมาๆ ใจมันก็โปร่งใส ความโปร่งใสเป็นความสุข ความสุขคนจะทำงานนั้นต้องมีพลังงานก่อน คนจะทำงานคนกำลังจะตายอยู่แล้ว คนเป็นไข่ง่ายเปลี่ยเสี่ยหา ให้ทำงานจะเอาแรงที่ไหนไปทำงาน ต้องหาความสงบให้กับใจดวงนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่มีวิชาเป็นของเรา แต่เรามีวิชาของครูบาอาจารย์อยู่ เห็นไหม สุขุมขบถปัญญา การศึกษาเล่าเรียน การฟังธรรม การฟังธรรมเฉพาะหน้าเป็นปัจจุบันธรรมของใจ เป็น

ปัจจุบันธรรม ใจเดียวนี้คือวิชาปกคลุมอยู่ อายโหม ถามมัน ถามปัจจุบันธรรม ถามว่าสิ่งที่ออกมาเป็นธรรมอยู่ที่ว่าครูบาอาจารย์แสดงอยู่นี้ กับสิ่งที่ว่าในหัวใจเรานี้มันเชื่อมั่นฟังโหม ถ้ามั่นไม่ฟังมันไม่ฟังธรรมนั้น มันมีสิ่งใดสูงค่ากว่านั้น นี้ถามใจตัวเอง

ถ้าใจของเรามีสิ่งที่ควรฟัง มีสิ่งที่อยู่ที่อาศัย มีคุณสมบัติพอที่จะเอาตัวเองให้พ้นออกจากทุกข์ได้ มันถึงควรจะยกย่องตัวเองว่าใจของตัวเองนั้นมีคุณค่า ในเมื่อใจของตัวเองจมปลักอยู่กับกัลดหนอง จมปลักอยู่กับมูตรกับคูด มูตรคูดคือความพาให้ใจนี้มีแต่ความทุกข์ ใจนี้มีความทุกข์ ใจนั้นมันประเสริฐตรงไหน เห็นไหม

สุดมยปัญญา คือการศึกษา การฟัง การวิชา อวิชาเป็นความคิดฝ่ายผูก ฝ่ายไม่รู้ วิชาคือวิชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราศึกษามา สุดมยปัญญา วิชาคือการก้าวเดินออกจากทุกข์ ตำราวิชาการก้าวเดินออกจากทุกข์นั้นคือวิชา นั่นคือสุดมยปัญญา การฟังธรรมนี้ก็เหมือนกัน การฟังธรรม การบันลือสีหนาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละครั้ง รื้อค้น รื้อสัตว์ขนสัตว์ของจากโลกมหาศาล นั่นคือการบันลือสีหนาทของธรรมที่ครอบคลุมให้กิเลสสงบ ยุบยอบตัวลง เห็นไหม การฟังธรรมต่อหน้าครูต่อหน้าอาจารย์ มันถึงว่าเป็นผลประโยชน์ให้กิเลสนี้มันได้สะท้อนใจบ้าง

ความสะท้อนใจของกิเลส เห็นไหม ผู้กำหนดนโยบายของใจนั้น เริ่มจากสะท้อน เริ่มจากที่ว่าเป็นกำหนดนโยบายนอนอยู่บนหอคอยข้างของใจ ควบคุมใจให้หมุนเวียนตายเวียนเกิดอยู่ไม่เคยมีใครมาสามารถสะท้อนให้บัลลังก์นั้นขยับให้รู้สึกตัวว่ามีโทษอยู่ได้ นี่ถ้าฟังธรรมแล้วธรรมอันนั้นเป็นประโยชน์ ถึงว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ไฉ ธรรมนั้นเป็นสิ่งมหัศจรรย์สะท้อนถึงหัวใจนั้นได้ สะท้อนถึงผู้ควบคุมนโยบายของใจนั้นได้ ถ้าควบคุม สะท้อนถึงอย่างนั้นได้ นี่การทำให้จิตถึงความสงบ ผู้ที่ควรแก่การงานต้องมีพลังงานควรแก่การงาน ต้องมีพลังงานก่อน มีพลังงานหมายถึงว่า จิตนี้ควรสงบ ควรได้พักผ่อน ไม่ใช่จู้โรค คนง่อยเปลี้ยเสียขาที่ว่าไม่แข็งแรงจะออกไปทำงาน มันก็ได้แต่งานปลิกย่อย

แต่การรื้อภพหรือชาติมันไม่ใช่งานปลิกย่อย การรื้อภพหรือชาติเป็นสิ่งที่ว่าเป็นงานของทุกๆดวงใจที่จะพ้นจากพญามาร พ้นจากกรงเล็บของพญามัจจุราช เห็นไหม กรงเล็บของพญามัจจุราชคือยังต้องตายไปอีกต่อหน้าแล้ว...

...เกิดซบเซาเกิดซ้อณ เกิดอุบัติเหตุเป็น...ถ้าคนนั้นสร้างบุญกุศลไว้ เกิดอุบัติเหตุที่ขึ้นเป็นเหตุดา  
อุบัติเหตุที่นั้น ถ้าเป็นเหตุดาไปเลย แต่ถ้ายังเป็นถึงคืบคั้งคืออยู่มันก็ต้องไปผ่านยมบาล ถึงคืบคั้งคั้งนี้  
ต้องไปแบ่งแยก ชั่วหนักๆ เขาก็ลงไปเลย ลงคือเหตุที่ตื้นตื้นคนรททั้งเป็นเลย ชั่วหนักๆ เข้าไปเลย  
ถ้าบุญมหาศาลก็ไปเลย นั่นนะ บุญก็ยังเป็นอวิชาพาเกิด เพราะคนเกิดเป็นเหตุดาที่มีความทุกข์  
อวิชาปกปิดไปเกิดอีกชาติหนึ่ง

เห็นไหม มนุษย์ตาย คนคนหนึ่ง เรานึกว่ามนุษย์ตายแล้วก็แล้วกัน มนุษย์ตายแล้วมันไม่  
แล้ว นี่ก็เหมือนกัน มนุษย์ตายคือเราตายไป เราตายแล้วมันไม่แล้ว จิตนี้มันไปเรื่อยๆ จิตนี้มันไป  
เรื่อยๆ เพราะความลึกลับซบเซาของใจดวงนั้นต้องหมุนเวียนไปตามวิถีของเขาๆ นี้เราฟัง  
ธรรมอยู่นี้ เราต้องฟังธรรม เราก็ต้องพยายามเข้าใจถึงแผนที่ดำเนินใจ แผนที่ดำเนินของวิถีที่  
หมุนเวียนไป ใจนี้มันถึงควรจะว่า ทำอย่างไรถึงว่า เดินตรงในแผนที่นั้น ถ้าเรายังไม่สามารถออก  
จากแผนที่นั้น คือลบบแผนที่ออกจากใจ ลบอวิชา ลบสิ่งที่ไม่รู้ มันเป็นกระจ่างแจ้งแล้ว เราจะเดิน  
ไปทำไมในแผนที่นั้น แผนที่นั้นก็ลบบทิ้งซะ คือว่าเครื่องหมายที่จะดำเนินต่อไปนี้หมด อวิชาที่  
ลบบทิ้งซะมันก็จบ จบความเข้าใจ ชีวิตที่ส่องแผ้ว ความเข้าใจชีวิตส่องแผ้ว การชำระอวิชา การ  
ชำระความไม่รู้ของใจ เพิกใจนั้นออก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพิกออกมาแล้ว องค์หลวงปู่มั่น องค์ครูบาอาจารย์เพิก  
ออกมา เป็นตามๆ กันมา ธรรมนี้ถึงเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ธรรมนี้มหัศจรรย์ แม้แต่กิเลสที่ว่าเป็นความ  
ลึกลับซบเซาที่ทำให้เราเกิดเราตายอยู่นี้ ลึกลับซบเซามาก ทำให้เราเกิดเราตายนะ ทำให้เรา เรา  
นี้เกิดตายแล้วถึงจะรู้ว่าเป็นเรา แต่ขณะจะเกิดจะตายนี้ไม่รู้ เพราะมันเป็นอวิชา เป็นจิตหนึ่ง หนึ่ง  
เดียวเท่านั้น

จิตหนึ่งเดียวถึงวนไปในวิถีนี้ ชั้น ๑ ก็ได้ ชั้น ๔ ก็ได้ ชั้น ๕ ก็ได้ เห็นไหม ชั้น ๕  
คือมนุษย์เรานี้ ชั้น ๕ ก็ได้ ชั้น ๕ อันนี้มันถึงออกแสดงตัวที่หลัง เราได้เป็นมนุษย์มาแล้ว แล้วเกิด  
ขึ้นมาเป็นเด็กไร้เดียงสาที่ต้องมาสั่งกันสอนกันเพื่อให้ชั้นนี้มันเข้มแข็งขึ้นมาใจ ชั้นคือสัญญา  
ความจำได้หมายรู้ สังขารความปรุงความแต่งให้ฉลาดเฉลียว ให้ทันคน นี้เราต้องมาสร้างสม  
ขึ้นมาในภพของมนุษย์นี้ มนุษย์แต่ละภพแต่ละชาติสร้างสมขึ้นมา แล้วในมนุษย์แต่ละสัญชาติก็  
ต้องสร้างสมสอนต่างๆ กัน นั่นคือสมมุติของโลกเขา

แต่ภาษาใจ ภาษาใจหยิบน้ำขึ้นมา มองด้วยกันทุกคนก็รู้ว่าเป็นน้ำเหมือนกันหมด ภาษาใจคือภาษาทุกข์ ความทุกข์อันเดียวกัน จะสัญชาติใด จะวิชาการใดอยู่ในโลกนี้ เวลาทุกข์ขึ้นมาเป็นทุกข์อันเดียวกัน มีทุกข์มากทุกข์น้อย เพราะนั่นอีกตากหาก

ทุกข์ในศาสนานี้รู้ว่าทุกข์นี้ยังพอรู้ คนที่เจ็บไข้ได้ป่วยรู้ว่าเราเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคสิ่งใด นั่นมันยังมีโอกาสหาย คนที่ทุกข์แล้วไม่รู้จักทุกข์ใจ ทุกข์ว่าอันนี้มันเกิดขึ้นได้ไง ตีโพยตีพายพยายามผลักไสไป เหมือนกับเราตีโพยตีพายในปัจจุบันนี้ เพราะเราไม่เข้าใจ เราไม่เข้าใจสิ่งนี้ไงว่าสิ่งนี้มันเป็นเหตุขึ้นมา เพราะเราสร้างบุญสร้างกรรมมา มันเกิดสิ่งนี้แล้ว สิ่งนี้เป็นชัฏภูมิ สิ่งนี้เป็นสนามที่จะประลองยุทธ์กันระหว่างวิชากับอวิชา

สิ่งที่เป็นชัฏภูมิที่จะประลองยุทธ์กันนี้มีในเรา สนามรบไหนจะเป็นสนามรบการชำระกิเลส สนามรบนั้นก็อยู่ที่กายกับใจเท่านั้น กายกับใจที่เราแสวงหาโทษแต่สิ่งต่างๆ โทษแต่สิ่งที่เราเกิดมา โทษแต่สิ่งที่รอบข้างว่าสิ่งนั้นให้ทุกข์เราทั้งนั้น สิ่งนี้ให้ทุกข์เราทั้งนั้น แต่ไม่ได้ดูที่ดวงใจดวงนี้ไง ถ้ามืดบอดที่ดวงใจดวงนี้ สิ่งที่เป็นทุกข์นั้นมันเก๋ๆ เงินๆ นะ

บ่วงของมาร สิ่งนั้นเป็นบ่วงของมารเท่านั้น เป็นบ่วงล่อ บ่วงล่อให้คนที่ไม่รู้ไปติดกับ เราต่างหากไปติดกับโลกเขา โลกเขานี้มาติดเรา โลกเป็นโลกนะ ธรรมนี้เป็นธรรม ธรรมนี้กับใจถ้าสัมผัสกันแล้วเป็นเนื้อเดียวกัน แต่ขณะนี้ธรรมนี้เกิดขึ้นแยบๆ ในหัวใจของเรา เราไม่สามารถให้เป็นธรรมแท้ได้ เพราะเราไม่ได้สมุจเฉทปหานกิเลสออกจากใจเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เราทำแต่ความว่าเป็นคุณเป็นผู้วิเศษ เป็นความสงบเข้ามา ความสงบเข้ามาแล้วเราว่าอันนั้นเป็นธรรม อันนั้นเป็นธรรม

อันนั้นเป็นธรรม ทำไมมันไม่ชำระสิ่งที่ว่าเป็นกิเลสออกไปล่ะ อันนั้นเป็นธรรม ทำไมพยายามให้กิเลสนั้นหลบเข้าไปอยู่ข้างในล่ะ กิเลสมันหลบนะ กิเลสนี้ฉลาดมาก เราเป็นคนโง่ เราไม่รู้ฉลาด แต่เราโง่กับกิเลสเพราะอะไร เพราะ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา เป็นสิ่งที่ว่ามันไม่รู้ มันไม่รู้ มันปฏิเสธให้เราไม่รู้ต่างหาก แต่มันรู้ มันรู้เพราะต้องการเอาเราอยู่ใต้อำนาจของมัน เห็นไหมนี่มันรู้ตัวมันเอง แต่เราไม่รู้เพราะเรามีมัน อวิชชาถึงสิ่งที่ไม่รู้

มันถึงปฏิเสธไง ความปฏิเสธว่าสิ่งนั้นสิ่งที่ว่าปิดเข้ามาๆ นี่มันหลบตัว หลบเฉยๆ มันหลบจากเวลาเราเอาจริงเอาจัง เราจะเอาจริงเอาจังเพื่อจะชำระกิเลส เห็นไหม เป็นการรบกัน มันก็พาลไม่สู้เราซะ มันหลบไปไง เราทำความสงบขึ้นมาได้มันหลบเข้าไปๆ สิ่งที่ยังหลบเข้าไป ในเมื่อน้ำ

เดือดอยู่ เวลามันสงบตัวลง น้ำเดือดเป็นฟองเป็นอะไรขึ้นมา เพราะพลังงานนั้นเกิดขึ้น มันควรขึ้นไปจะทำอาหาร สิ่งที่จะไปต้มหุงอะไรขึ้นมามันก็เป็นอาหารของเราใช่ไหม ทำไมเราไม่ได้ทำปล่อยให้ให้น้ำนั้นเดือดนั้นมันเย็นตัวลง

อันนี้เหมือนกัน เวลาจิตเราเองอาจกล้าหาญ จิตที่เราเป็นธรรมขึ้นมา มันเหมือนกับน้ำเดือด พลังงานมันเกิดขึ้น ทำไมปล่อยให้พลังงานนั้นมอดไปๆ จนพลังงานนั้นไม่มี พอพลังงานไม่มี น้ำเป็นอะไร? น้ำก็เป็นน้ำปกติใช่ไหม เชื้อโรคมันก็เข้าไปอยู่ในนั้นได้ จะเป็นยุ่งเป็นอะไร มันก็เข้าไปใจได้

นี่ก็เหมือนกัน เราทำลายตัวเราเอง เราว่าเราเป็นนักรบ เราจะต่อสู้กับกิเลส ทำความสงบขึ้นมา พลังงานเกิดขึ้น พลังงานของใจเกิดขึ้น อดอาจกล้าหาญมาก กิเลสมันก็หลบตัวลง นี่มันฉลาดมาก มันหลบตัวซุกเข้าไปในหัวใจของเรา เราก็อ้อ โอโฮ! ตอนนี้น้ำกำลังเดือด น้ำเดือดนี้พลังงานของใจ สมาริมันเกิดขึ้น น้ำเดือดขึ้นมา สิ่งใดเข้าไปในน้ำนี้ไม่ได้เลย น้ำนั้นต้มสุกหมด ไม่มีสิ่งใดเข้ามาเลย กิเลสมันก็หลบตัวไป

สิ่งที่ควรจะเป็นการสัมปยุตกับกิเลส กับกิเลสเราไม่ได้สัมปยุต เราไปพอใจกับสิ่งที่ว่า ไม่มีสิ่งใดเข้ามาในอำนาจของความร้อนนั้นได้ ปฏิภิกขิยาของธรรม...ปฏิภิกขิยาของกิเลสละ ปฏิภิกขิยาของกิเลสเวลากิเลสมันเกิดขึ้นมา มันขึ้นมา เราไม่ต้องการเลย เวลาที่ว่ามันหลงไปในสิ่งใด เราไม่รู้สิ่งต่างๆ นี้ บางอย่างวัตถุขึ้นมาที่เราไม่รู้จักมัน เราก็ต้องทำความเข้าใจกับมันเพราะเราไม่รู้ นี่มันหลงไป มันพอใจ เห็นไหม ปฏิภิกขิยาของมัน นี่ปฏิภิกขิยาอันนี้อันเดียวกัน กุศล อกุศล ถึงเกิดขึ้นจากใจ

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มีสมาธิอยู่ คิดถูกต้องอยู่ อันนี้เป็นธรรม ธรรมหมายถึงว่า สังขารปรุงเหมือนกัน ชั้น ๕ เหมือนกัน ชั้น ๕ นี้ ในชั้น ๕ นี้มันเป็นปัจจุบันของมนุษย์ มนุษย์มีธาตุ ๔ และชั้น ๕ ชั้น ๕ นี้เป็นธรรมชาติที่เราเกิดขึ้นมาแล้ว คือว่าสมบัติส่วนคนที่บุคคลทุกคนคลมีเหมือนกัน เป็นญาติกันโดยธรรม มีคุณค่าเท่ากัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนลงที่ชั้นนี้ ชั้นนี้เป็นตัวสสาร ปฏิภิกขิยาที่มันกระทบกระเทือนกันมันถึงให้ค่ากับใจนี้ขึ้นมา เป็นความร้อนขึ้นมา เป็นสัมมาสมาธิ เพื่อจะสัมปยุตกับกิเลส เราก็ไม่มีความสามารถ เห็นไหม วาสนาเรามีเราอยู่ที่ไหน ทำไมไม่ยกขึ้นวิปัสสนาให้เห็นกาย เห็นจิต เห็นเวทนา เห็นธรรม

ธรรมคือสิ่งที่กระทบ มันกระทบอีกเหมือนกัน กระทบสองกระทบไป กระทบหนึ่งเกิดขึ้น จากความที่ว่าเราสร้างสมขึ้นมาเป็นสัมมาสมาธิก่อน อันนี้เป็นปัญญาส่วนหนึ่ง กระทบกับกาย

การวิปัสสนากาย ต้องวิปัสสนากาย เวทนา จิต ธรรม เวทนาความสุขความทุกข์ที่มันมักมาก มัก  
 ความสะดวกสบาย มักใหญ่ใฝ่สูง มักใหญ่ใฝ่สูงในธรรมเิง ในเวลาปฏิบัติก็ แหม! จะเอาถึงมรรค  
 ถึงผล ถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ นี่มักใหญ่ใฝ่สูง มักจะไปเอาข้างหน้า นี่มันเพิกถอนออกไปจากจุดยืน  
 ของใจ

จุดยืนของใจบอก ไม่ต้องไปมักใหญ่ใฝ่สูงว่าจะเอาถึงให้พ้นจากกิเลสในปัจจุบันนี้ ใน  
 ปัจจุบันนี้ให้พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม งานของเราคืองานพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม การ  
 พิจารณากายหรือใจนี้มันเป็นการสัมปยุตกับกิเลส เพราะผู้กำหนดนโยบายอยู่ในนี้ไง ผู้กำหนด  
 นโยบายอาศัยพักตัวอยู่ที่ไหน ผู้กำหนดนโยบายคืออวิชชาปจฺจยา สงฺขารา กำหนดพักตัวอยู่ที่  
 หัวใจนั้น พิจารณากายก็สะท้อนถึงใจ พิจารณาใจก็พิจารณาถึงพื้นฐานที่อยู่กินอ่อนนอนของผู้กำหนด  
 นโยบายนั้น นั่นคือการสัมปยุต

การสัมปยุตกับกิเลส การสัมปยุตกับสิ่งที่ว่าไม่รู้ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา การจะเพิกถอน  
 อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา มันต้องเริ่มต้นจากจุดนี้ไง จุดที่ว่าเราเข้าต่อสู้อ ถ้าไม่อย่างนั้นเรากำหนด  
 ความสงบอยู่เฉยๆ มันก็ให้พลังงานมา ให้พลังงานมาเฉยๆ แล้วกิเลสก็หลบตัวลง กิเลสพอลบ  
 ตัวลงนี้ เรามันก็เข้าใจว่าอันนี้เป็นธรรม

สิ่งทีว่าเป็นสิ่งที่มหัสจรรย์ ธรรมะนี้มหัสจรรย์มาก สะเทือนโลกนะ สะเทือนเลื่อนลั่น  
 แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะอันนั้น ภาพเทวิลอยู่บนพรหม ยัง  
 ได้สะท้อนขึ้นไปถึงบนพรหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว แสดงธรรมจักรก็  
 สะเทือนเลื่อนลั่นทั่วไปหมดเลย ขนาดว่าเกิดมาด้วยเป็นร่างของมนุษย์ที่ยังไม่ได้ถึงธรรม แต่ผู้ที่  
 จะเป็นผู้ที่พาออก เขายังสรรเสริญ เทวดายังสรรเสริญยังสาธุการขนาดนั้น แล้วปฏิบัติธรรม  
 สมควรแก่ธรรมจนชำระกิเลสออกไป จนสะอาดบริสุทธิ์ ทำไมเทวดาไม่สาธุการกับจิตดวงนั้น

พอจิตดวงนั้นแสดงธรรมออกไป ชัมมจักกัปปวัตตนสูตรออกไป สะเทือนเลื่อนลั่นขึ้นไป  
 ตลอดออกไป ตลอดไป นี่ความสะเทือนเลื่อนลั่นของธรรม สิ่งทีมหัสจรรย์สิ่งนั้น สิ่งทีมหัสจรรย์มี  
 อยู่ ธรรมะนี้ไม่มีกาลไม่มีเวลา มีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติ  
 ไปจนไปถึงเพิกถอนอวิชชาตัวนี้ได้หมด นี่ความมหัสจรรย์ของธรรม ความมหัสจรรย์ของจิตใจ  
 จิตดวงที่พ้นออกจากกิเลสแล้ว จิตที่พ้นออกจากกิเลส พ้นออกจากอวิชชา เพิกจากอวิชชาออกจาก  
 ใจแล้ว จิตดวงนั้นมหัสจรรย์มาก

พอมหัสจรรย์มาก มหัสจรรย์ การแสดงธรรมออกมาจากจิตดวงนั้น เทวดาถึงสาธุการกัน สะเทือนเลื่อนลั่นไปหมด นี่มันถึงว่าเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์สุดๆ สิ่งที่มีมหัศจรรย์ที่ว่าไม่ใช่อยู่อื่นไกลของเราเลย จิตของเราก็มีอยู่ หัวใจของเราก็มีอยู่ มันควรได้รับความมหัศจรรย์สิ่งนั้นเข้ามาให้สัมผัสกับใจของเราบ้าง ใจของเรา ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจของครูบาอาจารย์ นั้นเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ ใจของเราทำไมมันมีคุณค่าขนาดนี้

เห็นไหม ถ้าถามตนเอง การถามตนเอง การค้นคว้ามาที่ใจของตัวเอง อันนั้นเป็นผู้ที่ประเสริฐที่สุด ผู้ที่ประเสริฐที่สุดคือการเริ่มเตือนตนออกไปไง เตือนตนของตนให้ตนมีความมูมานะ เพราะว่าเข้าไป ความเนิ่นช้าของเรา จากเกิดมาร่างกายจากเด็กอ่อนขึ้นมาเนี่ย ร่างกายอ่อน การเล่นกีฬา กระดูกอ่อนควรแก่งานของกีฬานั้น พอโตขึ้นไปนี่หมดเวลาของการเล่นกีฬานั้นแล้ว ต้องทำงานเป็นผู้ใหญ่ต่อไป จนอายุมากขึ้น กระดูกนั้นก็ต้องผุกร่อนไปโดยธรรมชาติของมัน เห็นไหม ธรรมชาติของร่างกาย มันก็เป็นธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แล้วในหัวใจที่มันคือด้าน ไปในการประพฤติปฏิบัติที่เราเริ่มต้นว่า เริ่มต้นตั้งใจอยากจะประพฤติปฏิบัติ อยากจะออกสนามรบ อยากจะสู้กับกิเลส อยากจะผจญภัยกับกิเลส ต่อหน้ากิเลสเราจะพุ่งรบกับมันเลย แต่เวลาเอาจริง เอาจริงขึ้นมาที่อ่อนเปลี้ยเพลียแรงไปเรื่อยๆ จนถึงจุดหนึ่งก็กลายเป็นคนขี้โรคไป ใจนี้เป็นใจขี้โรค ใจคือ ใจด้าน

จากที่ว่าเริ่มต้นออกมาจะประพฤติปฏิบัติ เริ่มต้นจะสู้กับกิเลส นี่ความคิดเริ่มต้นมันมี แต่ความจริงความจ้งของใจ ในขณะที่ว่าก้าวเดินออกไปไม่มี นี่เหมือนกัน จากเด็ก จากเริ่มต้นออกมา การฝึกฝนของเด็ก เล่นกีฬาจนได้เหรียญทองขนาดไหน เขาเล่นยิมนาสติก เพราะอะไร เพราะกระดูกกระเดี้ยมันยังอ่อนอยู่ ควรแก่ เห็นไหม โอกาสมีแค่นั้นเอง พออายุมากขึ้นไป โอกาสเป็นไปได้ไหม

ธรรมชาติ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหลายต้องดับเป็นไปธรรมดา” สิ่งนั้นเป็นไตรลักษณ์อยู่โดยธรรมชาติของมัน แต่เป็นไตรลักษณ์โดยที่ธรรมชาติของมัน มันหมุนเวียนไปโดยธรรมชาติของมัน เราไม่ได้ประโยชน์ใดๆ เลย ทั่วๆ ที่ว่าสิ่งนั้นก็ป็นเรา เราก็อยู่ในไตรลักษณ์นั้น ทำไมเราไม่เห็นไตรลักษณ์ เห็นไหม นี่ถ้าไตรลักษณ์เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ทั่วๆ ที่ในหัวใจเรา เราภาวนาอยู่ขึ้นมา เริ่มขึ้นมาที่ตั้งเป็นพลังงานของน้ำที่เดือดขึ้นมาได้ พลังงานของใจที่เราสร้างสมขึ้นมา กำหนดพุทโธๆ เข้าไปจนใจนี้สงบขึ้นมาได้ นี่ก็เป็นไตรลักษณ์



อันหนึ่ง เป็นไตรลักษณ์เพราะอะไร เพราะมันเจริญขึ้นมา แล้วมันอยู่ชั่วคราว แล้วพอเราเพติดเพติดล้มตัวไป มันก็จะเสื่อมสลายไปธรรมดา

ขณะที่เพติดเพติดอยู่ ขณะที่น้ำร้อนอยู่ ทุกคนต้องหลบหลีก หลบหลีกสิ่งนั้น มันจะภูมิอกภูมิใจว่าตัวนี้เป็นธรรม เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์...ความมหัศจรรย์นี้เป็นมหัศจรรย์เล็กน้อย มหัศจรรย์เล็กน้อยเพราะอะไร เพราะไปเห็นเงา เห็นแต่ร่างเงาของธรรม ไม่เคยเห็นธรรม ร่างเงาของธรรมคือจิตมันสงบเข้ามาเป็นสมาธิธรรม จิตที่สววยสมาธิธรรมนั้นจะมีความสงบพอตัวของความสงบนั้น ก็เลศก็สงบตัวลง

๑. เราหลงไหลไป เราไม่เห็นไตรลักษณ์นั้น เพราะตัวของจิตนั้นเป็นไตรลักษณ์ะ หนึ่ง

๒. ก็เลศที่ว่ามันเคยปกคลุมครอบครองใจนั้นอยู่มันหลบตัวหลีกออกไป

นี่ผู้ที่ปฏิบัติที่จะหลง หลงไปในการประพฤติปฏิบัติใ ผู้ที่ปฏิบัติ ผู้ที่ออกสงคราม นักกีฬาที่เล่นแล้วโดนเขาตัดแต้มใจ ควรเล่นกีฬาแล้วควรจะชนะ สู้กับกิเลสแล้วควรจะชนะ สู้กับกิเลสยังโดนกิเลสหักแข็งหักขา หักแข็งหักขาต่อเมื่อเวลามันเสื่อมแล้วไง จิตนี้มันเสื่อมสภาพไปแล้ว หลงไหลไป จนปล่อยวางไปแล้ว โอ้อโฮ! โอ้อโฮ! ออกมานะ ทำไมมันเร่าร้อนเหมือนเก่า ทำไมประพฤติปฏิบัติเรามีแต่ความทุกข์ขนาดนี้ นี่การก้าวเดินของใจมันต้องก้าวเดินไปแบบนั้นเหมือนกัน

ไตรลักษณ์มีอยู่ เราพิจารณาในกาย เวทนา จิต ธรรม ก็เพื่อให้เห็นไตรลักษณ์ เห็น! เพราะว่าจิตนี้มันเป็นเนื้อเดียวกับสิ่งที่เป็นไปอยู่ ชั้น ๕ กับใจเป็นอันเดียวกัน ความยึดมั่นถือมั่นระหว่างใจกับอารมณ์นี้เป็นเนื้อเดียวกัน ทีนี้พอเป็นเนื้อเดียวกันนี้ ความเห็นไตรลักษณ์มันเห็นมันถึงมองไม่เห็น คำว่า “เห็น” เพราะไตรลักษณ์ หมายถึงว่าใจนี้พิจารณาในชั้น ในกายกับจิตนี้ ต้องทำให้ใจนี้สงบลงมา ให้สงบเข้ามา เป็นพลังงานของใจ ของน้ำที่เดือดขึ้นมา น้ำเดือดขึ้นมาจับสิ่งที่เป็นสัตว์เป็นอะไรลงไปน้ำเดือดนั้นต้องสุก ต้องสุกเพราะอะไร เพราะน้ำนั้นเดือด

จิตที่เป็นสมาธิขึ้นมา เพราะจิตนี้เป็นสมาธิแยกตัวเป็นอิสระจากชั้น ๕ ชั้น ๕ นั้นเป็นชั้น ๕ จิตนั้นเป็นจิต แยกออกจากกัน แล้วใคร่ครวญกัน ใคร่ครวญคือว่า ใจนี้ที่วิปัสสนาในชั้น ๕ ในชั้น ๕ นั้น เห็นพระไตรลักษณ์ในชั้น ๕ นั้น ถึงว่าเห็นใจ เห็นจริง เห็นจริงแบบรู้แจ้งแทงตลอด ปัญญาที่แทงตลอด พระไตรลักษณ์ญาณ ปัญญาที่แทงตลอดไปในชั้น ๕ นั้น แต่ถ้า

มันไม่มีปัญญานี้แทงเข้าไปตลอดในขั้น ๕ ปล่อยางขั้น ๕ นั้นตามความเป็นจริง นี่ถ้ามีไตรลักษณ์ เห็น การเห็นการรู้แจ้งนี้ การเห็นแจ้งรู้แจ้งนี้ถึงสำคัญมากในการประพฤติปฏิบัติ

นี่มันไม่มีการเห็นแจ้งรู้แจ้งใจ การถ้ำเห็นแจ้ง ปัญญาแทงทะลุตลอด มันต้องปล่อยางปัญญาแทงทะลุตลอด ขั้น ๕ เป็นขั้นเป็นตอน ขั้น ๕ ขั้นในขั้น ขั้น ๕ นอกขั้น ๕ ในขั้น ๕ ในขั้น ๕ แล้วก็ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ในหัวใจ ในตอของจิตนั้นก็แยกเป็นขั้น ๕ อย่างละเอียดได้ ถึงว่าธรรมะมีอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด แล้วละเอียดสุด สิ่งทีละเอียดสุดนั้นคือการเพิกถอนออกทั้งหมด นั่นคือเพิกถอนนโยบายของหัวใจอันนั้นได้

ความมหัสจรรย์ของธรรมนี้ มีหลักการ มีวิชาการ มีทุกสิ่งทุกอย่างที่จะค้นคว้าเข้าไปได้ มันขาดแต่ผู้ประพฤติปฏิบัติ ขาดแต่ความจริงความจริงของพวกเรานี้ พวกที่จะเข้าไปทำลายสิ่งที่ทำให้ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ทำให้ดวงจิตนี้ เกิดตายๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด ความมหัสจรรย์ของธรรมมาเพิกถอนให้เห็นความเกิดความตายที่ไม่มีที่สิ้นสุดนั้น แล้วสลัดสังเวชสัจจ์ทิ้งออกไป นี่ความมหัสจรรย์ของธรรมนี้ถึงมหัสจรรย์แสนมหัสจรรย์ จิตที่พ้นออกไปนี้ยังมีมหัสจรรย์เข้าไปอีกไม่รู้กี่เท่าต่อกี่เท่า

เพราะว่ามันจะมหัสจรรย์ในธรรมที่ว่า เป็นวิชาการอันนี้ เป็นวิชาการ เป็นเทคนิคที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางนี้ มันจะซึ่งใจว่าสิ่งนี้หนอ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าได้ชำระกิเลสแล้ว ถ้าอย่างนั้นแล้วก็ควรจะมีสัตว์ขันธ์สัตว์ เพราะตัวเองปรารถนาสิ่งนั้นตัวเองปรารถนาสิ่งที่ว่า เป็นพระพุทธเจ้าหนึ่ง แล้วอยากจะมีสัตว์ขันธ์สัตว์หนึ่ง แต่เวลาพ้นออกไปจากกิเลสแล้วทำไมทำให้ชวนขวยน้อย ทรงชวนขวยน้อย ทรงไม่ยอมทำ นั่นละมหัสจรรย์ขนาดที่ว่ามันมหัสจรรย์เหนือโลกเหนือสงสารใจ มันจะเป็นไปไม่ได้หนอที่จะเอามาสั่งสอนกัน ใครหนอจะได้เห็นสิ่งนั้น

แต่ในเมื่อมีข้อวัตรปฏิบัติ ผู้ที่ชำระ ผู้ที่สะสมบุญญธิการมานี้ต้องมี ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ้นไปได้ละ ทำไมคนที่เดินตามหลังมา คนที่ว้ารอกันขึ้นมาอยู่ ผู้ที่อยากจะออกจากกิเลสมีมหาศาล ขาดแต่วิชาการ ขาดแต่เทคนิคอันนี้ พอพระพุทธเจ้ากลับมาสอน สอนยสะ เทศน์พระยสะกินเดียว กินเดียวเท่านั้นเลย พระยสะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

๑ กินแต่เทศน์ ๒ หน เทศน์หัวคำหนหนึ่ง เทศน์...

“ที่นี้ขัดข้องหนอ ที่นี้วุ่นวายหนอ” พระยสะออกมาจากเรือนของตัว

“ที่นี้ไม่เดือดร้อน ที่นี้ไม่ขัดข้อง ที่นี้สุขสบาย ที่นี้เป็นสถานที่ที่ไม่ติดข้อง อยู่ในความว่าง” นี้พระยสะฟังธรรม ฟังธรรมนั้นเป็นพระโศดาบันขึ้นมา...เทศน์สอนพ่ออีกทีหนึ่ง บังพระยสะไว้ พระยสะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นี้บุญอำนาจวาสนาต้องมี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ไปแล้ว พระยสะตามไปแล้ว ครูบาอาจารย์ที่ว่า ที่ในหมู่คณะเราเชื่อมั่นเชื่อใจกันผ่านไปแล้ว ผ่านไปแล้ว นี่ผ่านออกไป มั่นมหัสจรรย์ขนาดนั้น มหัสจรรย์จริงๆ จิตที่เป็นสิ่งที่มหัสจรรย์ มันจะไม่เข้าถึงใจของเราเขี้ยวหรือ ใจของเราไม่มหัสจรรย์ เพราะว่ามันไม่ก้าวเดินตามธรรมนั้น ใจเราที่ไม่มหัสจรรย์ ใจเรามันมีสิ่งที่ว่าอวิชาปกคลุมกดถ่วงไว้ใจ จิตที่มีอวิชากดถ่วงไว้มันก็ต้องทุกข์ๆ รำๆ ไป ทุกข์รำไป พอทุกข์รำไปจะแก้ไขอย่างไร

คนป่วยคนเจ็บยังอยากปรารถนาจะไปหาหมอ เห็นไหม คนเจ็บคนไข้ก็ปรารถนาจะพึ่งหมอให้หมอรักษาให้หายได้ อันนี้ก็ใจป่วยใจไข้อยู่ ใจเราป่วยนะ ใจเราโดนอวิชาปกคลุมอยู่ ผู้กำหนดนโยบาย กำหนดนโยบายอยู่ว่าเองจะต้องเกิดต้องตาย ต้องเกิดต้องตาย เกิดตายไปก็ภพก็ชาติ อวิชาที่อยู่ในหัวใจนั้น

เกิดเป็นพรหมก็ยังมีอวิชา เพราะยังไม่ทำลายอวิชาดวงนั้นออกไปจากใจ ถึงสิ้นสุดของคนตาย พรหมนั้นตายเศร้าโศกไหม คนที่จะต้องสิ้นสุดของชีวิตมันจะมีความทุกข์ จะดีใจได้อย่างไร เพราะอวิชาปกคลุมไว้ ไม่รู้ พอความไม่รู้ที่เราจะไปไหน เราจะออกจากสถานะนี้ เปลี่ยนสถานะใหม่โดยที่เราไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ ทำไมเราจะไม่อ้างว้าง เว้นไว้แต่พรหมที่เป็นพระอนาคามีเท่านั้นนะ พรหมที่เป็นพระอนาคามีนั้น ในอนาคามี ๕ ชั้นนั้นไปได้เลย แต่พรหมที่มีอวิชาอันนี้อยู่...พรหมที่อนาคามี ๕ ชั้นนั้นเพราะอะไร เพราะว่าเผาผลาญสิ่งนี้มาตลอด

แล้วเผาผลาญ เพียงแต่ไม่เห็นใจ ไม่เห็นอวิชาปจฺจยา สงฺขารา ผู้ที่เห็นอวิชาปจฺจยา สงฺขารา นี้ เห็นตอของจิตแล้วจะชำระได้เลย แต่พระอนาคามีช่วงนั้นยังไม่เห็นอวิชาปจฺจยา สงฺขาราก็ไปเสวยอยู่ตรงนั้น จนถึงที่สุดแล้วภพชาติจะสิ้นไป สิ่งที่จะสืบต่อนั้นไม่มีเพราะได้ทำลายกามภพแล้ว ทำลายกามภพ หมุนกลับมาไม่ได้ เพราะสิ่งที่หมุนกลับมาไม่ได้มันเป็นอกุปฺปธรรม สิ่งที่เป็นอกุปฺปธรรมนั้นจะต้องดับไป เพราะถึงที่สิ้นสุดตรงนั้น เพราะพลังงานมันเผาอยู่แล้ว เผาถึงตรงอวิชานั้นดับ ดับ พระอนาคามีก็สิ้นไปเลย

แต่พรหมที่ยังมีกิเลสอยู่ พรหมเป็นปุถุชนนั้นจะต้องหมุนกลับมา อวิชา ในเทวดาก็เหมือนกัน ในเทวดาก็มีวิชาอยู่ ในมนุษย์ก็มีวิชาอยู่ อวิชาถึงเป็นผู้ควบคุมนโยบายของใจดวงนี้ไปตลอด นี่วิภูวนที่วนหมุนเวียนไปด้วยสัตว์โลกหมุนเวียนไปในวิภูวนยังต้องหมุนไป หมุนไป หมุนไปตลอด นี่คืออยู่ในใต้ของผู้ที่ควบคุมนโยบายนั้น คือตัวอวิชา

แล้วตัวเวลาไปเสวยภพเสวยชาติแล้ว เสวยเป็นพรหมก็ชั้น ๑ ชั้น ๑ ก็อาหารความเป็นอยู่ของเขาอย่างหนึ่ง อาหารไม่ใช่อาหารแบบทั่วๆ ไป อาหารของเทวดาก็เป็นอย่างหนึ่งในชั้น ๔ นั้น ชั้น ๔ เพราะเทวดามีร่างกายทิพย์ ไม่มีร่างของมนุษย์ ถึงว่าเป็นชั้น ๔ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมจิตเข้าไปแล้ว เทวดาก็ชั้น ๕ เหมือนกัน เพราะว่ามิรูปร่างของทิพย์อันนั้นก็เป็กรูปได้เหมือนกัน รูปร่างของทิพย์อันนั้นก็เป็กรูป แต่ในเมื่อจะสื่อความหมายกันเพื่อความสะดวก ถึงบอกว่าเทวดาเป็นชั้น ๔ เพราะไม่มีร่างกายเป็นมนุษย์แบบเรา มีชั้น ๔ คือความคิดเหมือนกันหมดเลยทุกอย่างเหมือนกันหมด ครอบงำรอบของรูปของจิตนั้นก็คือความคิด

ชั้น ๕ ของเรา อวิชาที่ควบคุมใจนั้นอยู่ ชั้น ๕ ของเรานี้ เราเกิดเป็นมนุษย์ แล้วมีอวิชาปกคลุมอยู่ อวิชานี้เป็นแค่เปลือก เปลือกขึ้นมา ชั้น ๕ แล้วถึงจะยกเข้าไป ถึงจะบอกว่ามีหยาบ มีกลาง มีละเอียด มีละเอียดสุด นี่เวลาตัดภพ ตัดชาติ ตัดตอนเข้าไป สั้นเข้าๆ ความตัดภพ ตัดชาติ ตัดตอนเข้าไป สมุจเฉทปหานเป็นขั้นเป็นตอน บุคคล ๘ จำพวกใน โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล จนอรหัตตมรรค อรหัตตผล นี่ ๘ จำพวก ตัดทอนๆ เข้าไป สมุจเฉทปหานเข้าไป ถึงบอกว่าไม่ใช่คนโลกมาก คนโลเลใจ

เวลาจะประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม คนมักใหญ่ใฝ่สูงจะเอาที่เดียวให้จบ ที่เดียวไปจบเลย แล้วพอพรวดๆ ไปนี่ คนพรวดพราด ทำพรวดทำพราด ทำแบบว่าไม่ละเอียดรอบคอบ ควรจะได้ผลในการประพฤติปฏิบัติ เราประพฤติปฏิบัติ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วได้ออกบวชเป็นพระด้วย เป็นนักรบแนวหน้าเลยนะ ผู้ที่ยังไม่ได้้ออกบวช ผู้ที่ปฏิบัติไปด้วย อันนั้นก็เป็นผู้ที่มีอำนาจสนามารมี

เพราะธรรมนี้ไม่ใช่เพศ ไม่ใช่วัย ไม่มีเพศหญิง เพศชาย เพศนักบวช ไม่มี ธรรมนี้เป็นธรรม หัวใจนี้เข้าถึงแล้ว เหมือนกันหมด จิตที่เข้าถึงธรรมแล้วเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์เหมือนกันหมด สิ่งที่มหัศจรรย์คือมันชำระออกไปจากกิเลส ออกไปทั้งหมดเลย กิเลสที่ในหัวใจที่มันปกคลุมอยู่นี้มันชำระออกไปหมด ถึงว่ามรรค ๔ ผล ๔ ตัดทอนเข้ามา ตัดทอนเข้ามา ถึงไม่ให้ทำพรวดพราดใจ

เดินไปตามเต็มๆ ฝ่าเท้านี้ ยืนให้มั่นในการประพฤติปฏิบัติ แล้วทำไปด้วยอำนาจวาสนาของเรา จะต้องเป็นไป จะต้องสมประสงค์ของผู้ที่ฝ่ฝ่

ในหลักธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ว่า ผู้ที่ปฏิบัติจริง ทำจริง ภายใน ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน แต่ ๗ วันของเรา เราคิดว่าอย่างปุถุชนเราหรือพวกปฏิบัติเราคงจะทำได้ยาก แต่ผู้ที่เขามีบุญญาธิการเขาทำได้จริงๆ นะ ก็ดูสิพระยสะพึ่งกินเดียวยังสำเร็จไปได้ ทำไมจะเป็นไปไม่ได้ มันสิ่งที่เป็นไปได้ แต่เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสอะไรไว้เป็นธรรมนี้ ต้องควบคุมทั้งหมด ต้องครอบคลุมทั้งหมดไป ไม่มีทางตรัสอะไรไว้จะเป็นธรรมนี้ โต้แย้งได้ไง พระยสะกินเดียวเป็นพระอรหันต์ไปนี่ ในพระไตรปิฎกบอกไว้ชัดๆ เลย แล้วทำไม ๗ วันเราจะทำไม่ได้ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี

แล้วเราก็เป็นมนุษย์ ได้บวชในหลักของศาสนา ได้บวชในพุทธศาสนา ในจุดตุตถกรรม สมกับเป็นนักรบ นักรบที่มีพร้อมเลย อาวุธยุทธโศปกรณ์มีพร้อม เพราะอาวุธอันนี้มันเป็นธรรมอาวุธ ธรรมอาวุธนี้ออกมาจากใจทั้งหมด สร้างสมขึ้นมาจากหัวใจที่เราจะสร้างขึ้น มาทำไมธรรมอาวุธอันนี้ เราไม่สร้างสมขึ้นมา

นี่มันว่าอำนาจวาสนาน้อย เหมือนคลังของอาวุธนี้ คลังอาวุธมีอยู่เต็มเลย เราไม่เปิดประตู เข้าไปในคลังอาวุธเอาอาวุธนั้นมาใช้ เห็นไหม ก็ชั้น ๕ ๖ ๗ สังขารที่คิดที่มีสมาธิอยู่อันนั้นก็ เป็นปัญญา ปัญญาคือชั้น ๕ ที่มันมีสมาธิเข้ามาแยกออกจากปุถุชนไป โลกียะกับเป็นโลกุตตระ ชั้น ๕ ที่มี ชั้น ๕ ก็มีอยู่แล้วอยู่ในหัวใจ อยู่ในตัวเรานี่ เราเปิดคลังอันนี้ออกมาก็มีธรรมอาวุธ ธรรมอาวุธอยู่ในตัวเรานี่ แต่เราไม่สามารถเปิดคลังอันนี้ออกมา เอาอาวุธออกมาชำระกิเลสได้ ปุถุชน เป็นอย่างนี้ ผู้ที่เป็นผู้ปฏิบัติก็เหมือนกัน เหมือนกันหมด คลังอยู่ที่เรา คลังอาวุธนี้อยู่ที่กลางหัวใจ เราเราไม่สามารถเปิดเอาอาวุธออกมาใช้เอง เรามีอาวุธอยู่แล้วเราใช้ไม่เป็น ฟังธรรมนี้ก็เหมือนกัน เพื่อจะฝึกการใช้อาวุธ ฝึกการใช้อาวุธไป ทำความสงบเข้ามา สงบเข้ามา สงบเข้ามา นั่นล่ะอาวุธ มันจะเป็นรูปธรรมขึ้นมา

จิตที่เป็นสมาธิจะ โอ้โฮ! มันจะเว้งว้างอย่างนี้ มันจะ โอ้! โอ้! โอ้! ผู้ที่ร้อง โอ้! โอ้! โอ้! นั่นคือผู้ที่ทำจริง ผู้ที่ท่องตำราว่าสมาธิเป็นอย่างนั้น วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ อันนั้นได้แต่ตัวหนังสือมา เขาได้แต่ตำรา มา เขาได้แต่ท่องมา เขาท่องมา เขาได้แต่ว่าวิตก วิจาร ปีติ สุข

เอ็กซ์คาร์มณ ขาดออกไป ขาดออกไป แต่ผู้ที่ได้จริงมานะ เอ๊ะ! เอ๊ะ! มันปล่อยหมด มันว่าง นี่  
ธรรมาวุธเกิดขึ้น เกิดขึ้นจากตรงนี้

เราสร้างธรรมาวุธของเราขึ้นมาตัวเอง แล้วพอธรรมาวุธเกิดขึ้นมาแล้วต้องหมუნไป ธรรม  
นี้ต้องหมუნไป ต้องเคลื่อนตัวไปถึงเป็นธรรมจักร ถ้าอยู่เฉยๆ แล้วมันก็ไม่เป็นธรรมจักร การหมუნ  
ไป ธรรมจักรจะหมუნได้ จะหมუნด้วยปัญญา ปัญญาเคลื่อนหมუნไป เคลื่อนหมუნไปเป็นสังขาร  
ใหม่ สังขารที่คิดนี้แหละ แต่เพราะจิตนี้เป็นความสงบอยู่แล้ว เป็นธรรมาวุธ นี่อาวุธเกิดขึ้นจาก  
พวกนักปฏิบัติ อาวุธเกิดขึ้นจากผู้ที่เป็นอาชาไนย เป็นนักรบกับกิเลส เห็นไหม

จะเป็นเพศใดก็แล้วแต่ ถ้าเรามีความมั่นอกมั่นใจ เรามีความมุ่งมั่นของเรา นี่ธรรมาวุธ  
เกิดขึ้น พออาวุธเกิดขึ้น ชำระกิเลสเป็นชั้นๆ เข้าไป แล้วจิตที่มีกิเลสอยู่ จิตที่มีความเศร้าหมองอยู่  
จิตที่มหนองอยู่ แล้วชำระล้างออกไปเป็นจิตที่มหัสจรรย์ จิตที่มหัสจรรย์ขึ้นไปเป็นชั้นเป็นตอน  
ขึ้นไป เป็นอนุปปธรรมระหว่างหัวใจผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เป็นอกาลิโก เป็นไม่มีกาล จะ ๕,๐๐๐ ปี  
ไปแล้ว พระศรีอริยเมตไตรยก็จะมาตรัสอยู่ ธรรมนี้ยังมีอยู่ตลอดไป

ก่อนหน้านี้นี้มา ๒,๕๐๐ กว่าปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว นั่นไม่มี  
กาล กาลนับเวลาไม่ได้ นั่นอกาลิโก เป็นปัจจุตังรู้จำเพาะดวงนั้น ใจดวงที่รู้นั้นจริงๆ ใจดวงนั้น ผู้  
ที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ใจที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม จิตดวงนั้นประเสริฐสุด จิตดวง  
นั้นมหัสจรรย์ จิตดวงนั้นเป็นจิตที่ประเสริฐ เอวัง

### เพิ่มเติมท้ายกัณฑ์

จิตมหัสจรรย์คู่กับธรรมะมหัสจรรย์ จิตมหัสจรรย์หมายถึงจิตที่มันสั้นจากกิเลส ออกจาก  
กิเลสไปแล้วจะมหัสจรรย์มาก ความมหัสจรรย์นั้นจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเราเห็นการประพฤติปฏิบัติมา  
เป็นชั้นเป็นตอน มหัสจรรย์ เพราะว่าความที่กิเลสปกคลุมอยู่ก็เป็นเรื่องมหัสจรรย์ในฝ่ายลบ  
มหัสจรรย์ในฝ่ายบวก มหัสจรรย์เพิกออกเป็นชั้นๆ ไป มหัสจรรย์ เห็นความมหัสจรรย์กับตัวเอง  
ด้วย จิตนั้นขณะเห็น ขณะประพฤติปฏิบัติด้วย เห็นไปรู้ไป ทางตลอด ไปตลอด เป็นสิ่งที่เป็นทาง  
ตลอดนี้ก็เป็นความมหัสจรรย์ ที่เห็นอยู่ก็เป็นสิ่งที่มหัสจรรย์ และที่ละออกไปก็เป็นสิ่งที่มหัสจรรย์  
ความมหัสจรรย์นั้นถึงเป็นมหัสจรรย์สูงสุดส่วน หลักเกณฑ์ของศาสนาเราสอนเรื่องความมหัสจรรย์นี้

ความมหัสจรรย์นี้มีในหลักพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่รู้ก่อน รู้เห็นตามความเป็นจริงนั้น แล้วประทานไว้ให้กับผู้ที่ก้าวเดินไป ความมหัสจรรย์นั้นเกิดจากใจได้ทุกๆ ดวง ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นธรรม เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านปรินิพพานไปแล้ว ก็เอาความมหัสจรรย์ของท่านไปดวงเดียว ความมหัสจรรย์ของครูบาอาจารย์ที่มีอยู่ นั่นก็เป็นความมหัสจรรย์ที่ว่าท่านสร้างขึ้นมาจากท่าน เป็นแต่ละบุคคลๆ แล้วเวลาท่านปรินิพพาน ท่านทิ้งธาตุขันธ์ไป ความมหัสจรรย์อันนั้นก็ติดกับใจดวงนั้นไปตลอด ใจดวงนั้นเอาความมหัสจรรย์นั้นไปด้วย

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินี้จะเข้าถึงก็ต่อเมื่อเห็นความมหัสจรรย์ขณะเห็นใจ ปัญญาแทงตลอด นั่นก็เป็นความมหัสจรรย์ซึ่งๆ หน้า ความมหัสจรรย์ที่เห็นต่อหน้านี้เป็นสิ่งที่มหัสจรรย์ เป็นสิ่งที่หาดูไม่ได้ จะเห็นเองรู้เอง จำเพาะตน จะไม่มีสิ่งใดมาเทียบเคียงได้ นั่นก็เป็นมหัสจรรย์สุดส่วน แล้วยังเป็นมหัสจรรย์ที่เห็นเองรู้เองนั่นหนึ่ง ความมหัสจรรย์ที่เป็นผลของความมหัสจรรย์นั้นเป็นความสุขสุดส่วนนี้เป็นอีกส่วนหนึ่ง ความสุขสุดส่วนที่อยู่ภายในอันนี้ ความสุขสุดส่วนนี้ความมหัสจรรย์เลิศ มหัสจรรย์สุดๆ ความมหัสจรรย์อันนี้อยู่ในหลักของเป้าหมายของพวกเรา เป้าหมายของผู้ที่จะเดินตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความสนิทใจ ได้กราบ ได้เห็น

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เราได้กราบแล้วได้เห็นตามหลักความเป็นจริงอันนั้น ทำไมจะกราบได้ไม่ซึ่งใจ จะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความเคารพสุดส่วน เพราะเห็นสุดส่วน เห็นสุดส่วนเหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย เห็นสุดส่วนเพราะเราเห็นเองจากภายในด้วย แล้วยังรู้จริงขึ้นมาจากสิ่งที่เราเห็นจริงรู้จริงจากความเป็นจริงของเราอีกด้วย

เห็นใหม่ การกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเป็นการกราบที่ขอดีเยี่ยม การกราบจากหัวใจ หัวใจของผู้รู้ธรรมเห็นธรรมมันจะซึ่งจากภายในอันนั้น จะกราบด้วยความซึ่งใจ กราบจากหัวใจ จากหัวใจดวงที่เห็นธรรมนั้น เคารพ...(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)